Ч. 147. Неділя 18 (5) липня 1909. Рік XIX.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

РЕДАКЦИЯ і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 12.

ПИСЬМА приймають ся лиш франковані.

РУКОПИСИ звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

РЕКЛЯМАЦИЇ незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в агенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провинциї:
на цілий рік К 4·80
на пів року „ 2·40
на чверть року „ 1·20
місячно . . . „ —·40
Поодиноке число 2 с.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік К 10·80
на пів року „ 5·40
на чверть року „ 2·70
місячно . . . „ —·90
Поодиноке число 6 с.

Вісти політичні.

Перска революция.

Перска революция, як можна здогадувати ся з дотеперішних телеґрам, наближає ся до кінця і то до кінця побідного. По довших борбах на провінциї ворохобники ударили на столицю Персиї Тегеран, займили єї і приневолили утікати шаха, котрий скрив ся в російскім посольстві.

Революцийний рух бушує в Персиї вже від року. Безпосередна єго причина та, що шах Магомет Алї зніс конституцию і запровадив назад абсолютистичну форму правліня. Як звістно, в 1906 р. підписав шах Мусафер Един конституцию, яка давала Персиї парлямент, впрочім з дуже обмеженим виборчим правом і з забезпеченою перевагою політичного і релігійного консерватизму. Але й сей парлямент не міг дивити ся спокійно на господарку нового шаха Магомета Алї, котрий по смерти свого батька Мусафеда Едіна в 1907 р. вступив на престол. В Персиї є девять міліонів жителів, з того дві третини номадів, а третя третина живе в економічних відносинах, що пригадують економічні відносини европейских середних віків. Та не уважаючи на те і на дуже скупі приходи держави, шах вимагав для себе не менше як дванайцять міліонів корон річнсї платн, значить більше ніж виносить цивільна ліста не одної европейскої держави. Тому спротивив ся мирний і тихий перский парлямент і зменшив шахови плату. Поміж шахом і парляментом прийшло до острого спору і за порадою російского полковника Ляхова, що є комендантом перских козаків, шах зніс конституцию. А властиво відразу не зніс, тілько „завісив". Іменно виїхав на свою літну резиденцию, замок Бакша, і звідси зорґанізував державний переворот. Вислані ним казаки з Ляховом на чолї збомбардували парлямент і поволїкли послів в тюрму. На другий день, лїберальнійших послів казав шах повішати, прочі мусїли присягти, що не будуть „бунтувати". Лиш дехто міг сховати ся по европейских посольствах. В Тегерані настав страшний час. Масові екзекуциї всїх підозрілих положили конець опозициї. Потім шах оголосив, що він конституциї не зносить, але єї на якийсь час — перепиняє. Було то в червни і липни 1908 р. Але не уважаючи на те, примусив перских нотаблїв і купцїв підписати заяву, що они конституциї не хочуть. І за кілька місяців, опираючи ся на ту заяву, значить на волю народа, шах оголосив, що таки зовсім зносить конституцию і впевнив вірних підданих, що доки Персия зве ся Персиєю — парляменту в ній не буде.

То всьо викликало в Персиї, найбільше на півночи а передовсїм в Тебрісї, найбільше поступовім містї Персиї, революцийний рух а цїлою в першій лїниї вибороти конституцию. Той демократично-революцийний рух в послїднім часї приняв характер також национально-патриотичного змаганя, — особливо від коли реакцийні елементи під проводом шаха своїм становищем против Росиї допустили ся национальної зради. А найбільше занепокоїла і збунтувала Персів вістка, що Анґлїя і Росия радять вже над подїлом Персиї.

Ворохобники зібрали ся в Тебрісї і почали енерґічну борбу за волю і за право самоозначення для свого народу. Зразу шах почував себе добре — маючи за собою козацку бриґаду і своє войско; по єго сторонї стояли також войовничі гірскі племена. Але мимо того не удало ся єму здобути Тебріс, всї напади були безуспішні. Цїлі місяцї тревала кровава борба без користи для шаха, місто боронило ся і не піддавало ся. Колиж ще частина згаданих гірских племен перейшла на сторону революциї, шахове войско лишило Тебріс на поталу революціонерам і відступило до Тегерану. Революціонери пішли за ним і окопали ся в

---

27)

Образки з подорожи по Америцї.

Після Т. Келїнга, дра Лямпрехта, Урбана і др. зладив К. Вербенко.

(Дальше).

Але треба вже було розстати ся з обома водоспадами, американьским і канадийским. Я сів на електричну зелїзницю і поїхав вздовж берега дебри понад мутно білою водою до пограничного сїльця а звідси у фабричні сторони, такі дивні, яких я ще доси не бачив. Цїлий американьский беріг ріки обложений високими і низькими фабриками, в котрих однак не огонь і не пара, але вода і електрика пускає в рух машини. Таких фабрик, з котрих би дим виходив, було тут мало видко; зато в споді коло будинків бухали великі і малі струї запіненої води з ріжних кутів і закутків скалистої стїнки. Довгі чорні рури, що стояли між тими потоками, як чорні клявіші між білими на фортепяні, робили образ ще дивнійшим. На другий день придивив ся я, в який спосіб використали люди в Америцї силу води і тут вам то зараз розкажу, але насамперед придивім ся ще самій силї.

Чотири великі, північно-американьскі озера, котрі займають разом 90.000 квадратових миль простору і мають глубину 300 до 400 метрів а котрі длятого можна би зовсїм справедливо назвати середземними морями, творять ту величезну природну водойму, з котрої ріка Ніяґара або Найеґре і єї водоспади беруть собі безконечну масу води, котра майже в кождій порі року пливе в завсїгди одинаковій, незмінній скількости. Славний електротехнік і винахідник, Вернер Сіменс обчислив силу спадаючої у водоспадах Найеґри води на 16,800.000 сил коня, підчас коли державна комісия обчислила була пізнїйше цїлу силу лиш на 4,000.000 коний. Після обчислення тої самої комісиї спадає в одній секундї 222.000, після иншого обчислення навіть аж 265.000 гранних або кубічних стіп води. Грубість спадаючої на водоспадах маси води обчисляють всїляко; кажуть, що маса води на американьскім водоспадї єсть на 1 метр і 20 центим. груба, підчас коли паркові урядники подають грубість лиш на 0·36 метр. Грубість в канадийскім водоспадї, в Горсшу, має бути ще більша і виносить 2 і пів до 6 метрів а після иншого обчисленя звиш 4 метри. То обчисленє єсть очевидно недокладне, бо годї прецї зміряти безпосередно і скількість спадаючої у водоспадах води і єї грубість, але все-таки річ певна, що ту силу можна і треба числити на міліони, а скоро з неї чоловік може використати для себе хочби лиш тисячі, то се вже дуже богато значить.

Коли Вернер Сіменс на парискій виставі в 1867 р. показував перший модель свого дінамо або машини до вироблюваня електрики, сказав: „При помочи сего винаходу заставлять колись силу водоспадів Нейеґри служити чоловікови і сотки тисячів сил коня можна буде промислово використати". Се пророцтво сповнило ся в 27 лїт опісля дословно. Дня 26 червня 1894 р. в присутности всїляких достойників і репрезентантів сьвіта промислового уставлено на американьскім березї першу дінамо-машину, котра від тої пори зачала забирати малому водоспадови силу 8000 коний.

Ще в 1886 р. основало ся було в Ню-Йорку товариство для визискуваня сили водоспаду Нейеґри під назвою „Niagara Falls Power Company" з капіталом 5 міліонів долярів. Повисше водоспаду на ґрунтах, що належали колись до родини якихсь Портерів, викопали були ще в сїмдесятих роках минувшого столїтя канал, на котрім Німець Шелькопф з Боффельо побудував був водні млини. Сей канал розширено і погублено на 5 метрів та пущено горою через місто Нейеґре Фольс аж понад стрімкий і високий беріг понизше водоспадів на 1300 метрів далеко. Тут викопано в скалистім березї закіп на 45 метрів довгий, 3 і пів метра широкий а на яких 56 метрів глубокий і над тим закопом виставлено великий будинок званий Павергавз (power — „павер" значить сила), в котрім уставлено машину до виробленя електрики. З 10 отворів коло Павергавзу спадає вода масивними рурами, майже на метер широкими, в глубину 56 метрів, на уставлені на споді закопу турбінові колеса а випливаючи з них, порушає їх так борзо, що они обертають ся 250 разів на мінуту. В тоті турбінові колеса

укріпленім таборі під столицею і відбивши кілька нападів — в понеділок досьвіта увійшли до міста.

На їх бік перехилили вагу саме Бахтіяри, войовниче гірске племя західної Персиї, в провінциї Іспаган і граничних горах. Мовою і походженем они близькі до Курдів. Живуть з хову худоби, в послідних часах в части також з рільництва, трохи з розбою. Літом кочують і мешкають в шатрах, зимою в печерах і примітивно будованих домах. Їх релїґія — магометаньска. Бахтіяри — нарід ще на половину дикий, але войовничий і лицарский. Усїх Бахтіярів числять до 15.000. В послідним часї они прилучили ся до революциї і становлять більшість і головну силу того революцийного войска, що здобуло Тегеран. Очивидно не весь нарід пішов на столицю. В революцийнім войску не буде більше як 3000—40:0 людий.

Послідні вісти з Тегерану доносять, що там все ще тревае завзята і кровава улична борба поміж козаками і шаховим войском з одного і революціонерами і Бахтіярами з другого боку. Обі сторони острілюють місто, взглядно ті его части, котрі суть в руках противника. Войско шаха в друге з армат бомбардувало парлямент, рабують доми чужинців, Вірмен а навіть Европейців, загалом в місті повна анархія. Найзавзятійша борба кипить коло касарень, в котрих боронять ся козаки, коло дому Ляхова і коло шахової палати. По всїх улицях построено барикади. Під містом стоять два тисячі ново прибулих Бахтіярів. Після послідних вістий положене шаха зовсїм безнадійне, ще тільки козаки боронять его палати і своїх касарень, але швидко й они будуть мусїли піддати ся. Значить в Персиї, так як недавно в Туреччинї, революция побідила.

Але справа перскої революциї мотае ся можливою і правдоподібною росийскою інтервенциею. Росия вже від давна змагае до того, щоби окуповати для себе бодай північну частину Персиї. Умова з Анґлїею дае їй повну свободу — робити з Персиею, що хоче, а більше ніхто не може їй перешкодити. То змагане Росиї в Персиї загально відоме і не мало причинило ся до вибуху революциї против шаха, котрий був тільки орудіем в руках росийскої полїтики і слухав всїх рад полковника Ляхова. Тепер Росия мабуть покористуе ся безсильностию зревольтованої Персиї, щоби для себе щось загарбати. Росийске войско, що стоїть понад Каспійским морем, готове до походу. Єго аванґарда, яких два тисячі людий, дійшла вже до Касвін, кільканайцять миль від Тегерану, немов то для оборони загрожених Европейців, але поправді для оборони шаха. Близькі до правительства росийскі ґазети накликують правительство, щоби безпроволочно велїло росийскому войску увійти до Тегерану.

Против Росиї панує в Персиї нечуване огірчене. Всюди домагають ся скликаня парляменту і увільненя Персиї від росийскої окупациї. Духовеньство накликуе до бойкоту росийских товарів і грозить сьвятою війною против Росиї. І справдї зі всього видко, що пробою окуповати Персию, Росия викликала би війну, яка з перского боку вела би ся вправдї не великою войсковою силою, але за те цїлим релїґійно і національно сфанатизованим народом.

Новинки.

Львів, дня 17-го липня 1909.

— **Є. Е. п. Президент** висшого суду краевого др. Тхоржницкий повернув з відпустки і обняв урядоване. — В часї судових ферий, від 15 липня до 25 серпня с. р. Є. Е п. Президент не буде уділяти авдиенций в недїльні дни.

— **Надане презенти.** Ц. к. Намістництво запрезентувало о. дра Стефана Юрика, катихита V ґімназиї у Львові, на опорожнену гр. к. парохію цїсарского надання в Лисятичах.

— **Іменованя.** Президия краевої Дирекциї скарбу іменувала поборцями податковими официялів: Тад. Никлевича, Мих. Ґурского, Йос. Літиньского, Волод. Білиньского, Петра Яворка, Йос. Бірецкого, Фр. Вендекера, Ферд. Ґурку, Макс. Искерского, Стан. Туркевича, Фр. Солтиса, Людв. Штібера, Волод. Тишарского, Ст. Кржишковского, Евг. Фрайндліха, Мих. Жуковского, Косму Федину, Ем. Жуковского, Йос. Москаля і Андр. Рудницкого.

— **Церковну виставу** у Львові замкнено оногди. Звидїло єї 15.000 осіб, між тим 4.500 молодїжи і 3.000 сьвящеників. У виставі взяло участь 115 виставців, а оборот товаровий виносив 15.000 К. Деяким виставцям признано нагороди, а між иншими дістали золотий медаль Антін Серафин з Калуша за виставлені дзвони, бронзовий медаль Михайло Стефанівский зі Львова за слюсарскі вироби, а похвальний лист Стефан Бий зі Львова за різьблені річи.

— **Снїги в Швайцариї.** В Альпах швайцарских настала зима, снїги покрили гори вже на висотї 1700 м. Задля снїгів і проймаючого зимна в многих околицях треба було зігнати худобу з гірских пасовиск в долини.

— **Побут росийского царя в Полтаві.** Підчас побуту в Полтаві цар між иншими відвідав український будинок ґуб. земскої управи. Архітектура ориґінального будинку, видимо спинила его увагу і він на мить став і окинув оком фасаду. Предсїдатель ґуб. земскої управи Ф. Лизогуб стрів царя привітом, в якім зазначивши вірнопідданчі почуваня, сказав: „В сїм домі, царю, і на сїй виставі нашої народної працї ми, кохаючи рідну, українську старовину, дбали про відроджене народної творчости, не відмовтесь удостоїти нашу працю заходом своєї уваги і приняти наше щире милости просимо!“ Цар ласкаво відповів на сей привіт, що він дуже радий бачити земский інтересний дім в українськім стилю, що він вражений щирою гостинностию земства і горожан і нїколи сего не забуде. Будинок і вистава в нїм виробів полтавских артистів зацікавили царя. Він уважно оглядав салю, навіть вернув ся був до неї другий раз оглядав виставлені предмети і все хвалив, а дещо й купив для себе.

— **Дивне явище.** З Виткова нового каменецкого повіта пишуть: Дня 12 с. м. в полудне навістила нашу околицю градова туча, сполучена з великою зливою, що тревала яких 10 мінут. Земля була покрита градом немов серед зими снїгом. На щасте град був дрібний і тому шкода не велика. Перед сею тучею надлетїло зі всходу велике стадо бузьків, в числї кілька тисяч штук. Всї сїножати вкрили ся ними немов білим покривалом. Відтак поділили ся на 3 ґрупи, 2 з них відлетїли на північ, але під вечір вернули ся по третю ґрупу і всї разом відлетїли на захід. З тих передвчасних маневрів перелетних птиць люде догадують ся, що сего року знов будемо мати вчасну зиму.

— **Пригадуемо,** що перша хліборобска вистава в Стрию буде отворена 19 вересня с. р. Кожде село, кождий сьвідомий господар повинен взяти участь в тій виставі — виставляючи найдобірнійші плоди своєї ріли і працї. Зголошеня на-

---

зачіпають стоячі прямісенько в гору сталеві вали довготи 50 метрів, котрих горішні кінці вистають з під землї в Павергавзї і на них суть насаджені як парасолї дінамо машини, що витворюють електрику. Вода кождого такого мотора разом з валом і з турбіною в сподї виносить 1700 сотнарів. Можна отже уявити собі, яка то мусить бути величезна сила, коли она такий тягар обертае 250 разів на мінуту а більше як 4 рази на секунду, значить ся з такою скоростию, що око не в силї зловити образу тої машини.

За помочию вінди коло головної рури, котра проводить воду до турбіни, можна спустити ся на спід закопу, вимурованого дуже міцно. Тут турбіни не видко, бо она есть під сподом закопу, де знаходить ся мурований тунель на 2150 метрів довгий, на 6 і пів метра високий а на 6 метрів широкий, котрим спадаюча з гори вода до турбіни випливае знову до ріки. Тунель той іде попід цїле місто і мае так великий спад, що зужита в турбінах вода випливае з него зі скоростию 20 миль на годину у висотї трох метрів понад долішною рікою саме коло висячого над нею моста.

На американьскім боцї есть тепер два машинові доми, в котрих вода сплывае в однім на 10 а в другім на 11 турбін і дае силу 110.000 коний. На кількасот метрів від того місця, де з ріки повисше водоспадів виходить перший канал, пущено ще й другий, котрий веде воду аж на сам край дебри понизше водоспадів до тих фабрик, про котрі повисше на початку була бесїда. Тут пускають воду або на турбіни, що близько під землею, а тодї бухае на них вода із скалистої стїнки мов би з якого гірского потока, або турбіни знаходять ся на березї в окремих поміщенях, а тодї спускають до них воду з каналу згаданими рурами. Та й на канадийскім боцї знаходить ся також один дім машиновий, котрий так само спускае воду з ріки повисше водоспадів на турбіни, закопані глубоко в земли, по чім она понизше водоспадів вертае знов до ріки. Тут дае тепер 5 величезних турбін силу 50.000 коний, а вже в недалекім часї хотять тут видобути також силу 110.000 коний, отже водоспади Найеґри будуть загалом давати силу 220.000 коний.

Мимо волї спитае тепер кождий: До чогож служить тота величезна сила, що єї з водоспадів добувають? Що роблять нею, чи з нею?

Невичерпані скарби збіжа, дерева і руди та всїляких мінералів, які знаходять ся в сторонах згаданих великих озер, можна водними дорогами легко і дешево довезти до фабрик коло водоспадів; 11 великих канадийских і американьских зелїзниць повели свої шляхи аж до водоспадів Найеґри, а в місті Боффальо, віддаленім від водоспадів лиш на 40 кільометрів, сходять ся зі всіх сторін не менше лиш 24 шляхів зелїзничих. Через сїм місяців в роцї сполучае канал Ірі Найеґру з Ню Йорком. Чиж дивота, що в такім осередку можна з'ужиткувати не лиш таку, але й два рази більшу від тої силу?

Ще в перших початках, заким ще утворило ся було товариство „Power Company“, оснувало ся було мале підприемство, котре пізнїйше з'ужитковувало силу 4.000 коний. Тота сила порушала кілька штучних млинів, що виробляли річно звиж міліон бочок муки; одну папірню, котра спроваджувала дерево з Канади, молола его і виробляла річно 9156 тон паперу; дальше одну фабрику, що виробляла річно 700.000 бочок, переплетню з річною продукциею 400.000 долярів, фабрику срібних платированих виробів з річною продукцуею 250.000 долярів; бровар, що виробляе річно 50.000 бочок пива; одну фабрику машин, а крім того тота сама сила давала ще всїм тим фабрикам електричне осьвітлене, посилала таке саме осьвітлене до двох місцевостий, віддалених на 3 кільометри і порушала електричний трамвай. Се лиш маленький примір того, до чого і як зужиткову е ся сила водоспадів.

Можна собі тепер легко уявити, як великі розміри мусять тепер прибрати фабричний рух коло водоспадів Найеґри, коли там будуть з'ужитковувати силу аж 220.000 коний! До того же треба ще мати на увазї незвичайну дешевість сили водоспадів. Коли давнїйше сила одного коня, яку давала навіть у великих підприемствах парова машина, коштувала 35 до 40 долярів (175 до 200 К) річно при 10-годинній роботї, то тепер відступають силу 5000 коний на цїлий рік як день так ніч за 10 долярів (50 К)! Не дивниця длятого, що американьский промисл розрастае ся зараз „по американьски“ до величезних, до нечуваних у нас розмірів!

(Дальше буде).

лежить слати на адресу: Краєвий Союз господарско-молочарский в Стрию.

— **З парляментарної статистики.** Замкнена в суботу сесия державної ради тревала рівно 4 місяці (123 днів) і коштувала 1,269 360 К. В тім часі відбуло ся 44 пленарних засідань, не числячи засідань комісийних. Правительство внесло на тій сесиї 41 предложень, а посли внесли 166 наглих внесень, 1.116 інтерпеляций і понад 4.000 петиций.

— **Голодовий страйк суфражистки.** З льондонскої вязниці випущено сими днями суфражистку Донлес, котру арештовано недавно, коли хотіла наліпити на браму парляменту афіш з відозвою суфражистов. Випущено єї по 5 днях вязниці, хотяй була засуджена на місяць, а то тому, що зробила голодівку і 91 годин не приймала ніякої їди. Цілий той час доворці гровили їй, що будуть відживляти єї силоміць, прамінюючи штуч не кормлене крізь ніс до жолудка. То знов заставлено в єї келії стіл з добірними стравами, але завзята суфражистка не дала ся ані настрашити ані не злакомила ся, наслідком чого випущено єї на волю.

— **Репертуар** руского театру в Чорткові. (Саля „Сокола". Початок о $7\frac{1}{2}$ вечером).

В неділю, дня 18 с. м. „Маруся Богуславка", історичні картини в в 5 діях зі сьпівами і танцями М. Старицкого.

Ві второк, дня 20 с. м. „Ревізор з Петербурга", комедия М. Гоголя.

В середу, дня 21 с. м. „Галька", опера Ст. Монюшка.

— **Остапки старовини на Україні.** В селі Орчиковій Чернетчині в полтавскій ґубернії селяни з давних давен риють могили, все шукаючи гроший. Верстов за три від Орчика на лівім березі є купа могил, що звуть ся тут „Баби". Одна з тих могил недавно запала ся. І от 28 мая селяни Дмитро Шульга та Денис Даценко стали вертіти на могилі щупом і щуп упер ся в щось тверде. Тоді они почали копати і, прокопавшись з сяжень завглубшки, знайшли камінну бабу. Перевезли они сю бабу нишком до дому, а против зеленої неділі в ночи вивезли за село і поставили над шляхом, гарненько зарівнявши навкруги землю. На другий день чутка про сю бабу облетіла всю околицю і до неї почали збігати ся люди. Ніхто не міг втропати, що оно таке. Всі порішили, що ся баба вийшла з землі. Дійшла чутка до урядника й станового. Приїхав становий і звелів Даценкови і Шульзї, котрі вже признали ся, сховати бабу в комору. Через кілька день прийшов приказ везти бабу в Константин до справника. Відвезли дня 6 червня, а на другий день знов пішли копати і викопали на тім самім місци ще одну бабу. Обидві баби лежали поруч, ногами на схід. Звелено було й сю відвести до Константина. Відвезли та й жалкували потім: „хоч би, мовляв, пара стоянів під комору була". Розказують селяни, що часто викопують они якісь черепки. Років з пять тому відкопали льох. Стіни муровані паленою цеглою, а долівка залита блакитним цементом. В льоху нічого не знайшли, так він собі й засунув ся. Один селянин викопав поливану макітру, а в ній щось схоже трохи на жужелицю. Розсердив ся селянин, що замість гроший викопав таку дурницю, та й розбив. Ще один селянин викопав гладенький камінь з якимсь написом.

— **Еміґрация до Сполучених Держав** остає дальше ще під впливом великої економічної кризи в північній Америці. Число еміґрантів з Австро-Угорщини в минувшім році зменшило ся значно в порівнаню зі станом перед двома роками. Через Триєст виеміґровало прим. в 1907 р. звиш 20.600 людий, а в 1908 р. вже лише 5.470, отже о 15.000 менше. В тім числі ледве 947 еміґрантів походило з Галичини, 431 з Дальматиї, 1681 з Угорщини, 74 з Босни, а 1637 з инших держав. З Австриї самої виеміґровало лініями Триєст-Сполучені Держави загалом в 1908 р. лише 2078 людий. Рівночасно зросло торік значно число еміґрантів повертаючих з Америки до Австро-Угорщини. В 1907 р. виносило оно 7.099 людий, а торік аж 19.492. Найбільше повертаючих еміґрантів походило з Угорщини, з Австриї лише 3.609. Задля недостачі гроший, з причини недуг і т. п. видалено в пристанях Сполучених Держав в 1898 р. 151 осіб. До полудневої Америки приїхало через Триєст в 1908 р. 4.537 еміґрантів, а повернуло 455. Найбільша часть галицких і взагалі австрийских еміґрантів їде до Сполучених Держав через порти німецкі і голяндскі. Число їх за 1908 р. ще не звістне, але нема сумніву, що зменшило ся також дуже значно в порівнаню з попередними роками.

— **О пільзненьский бровар.** Для тих, що пють і любують ся пільзненьским пивом, буде цікаво знати дещо про бровар, який се пиво виробляє. Як загально звісно, тих броварів в Пільзні є два: міщаньский і акцийний. Бровар міщаньский має тепер перейти на власність другого акцийного товариства, яке в тій цили тепер утворило ся. Доси міщаньский бровар належав не до людий, але до реальностий, іменно 250 домів у Пільзні, що мають т. зв. пивоварске право, Braugerechtikeit. З часом то право власности дорогою спадків і маєткових поділів дуже роздробило ся. Суть доми, що належать до кількох або кільканацятьох осіб, котрі однак мають на раді властителів бровару лише оден збірний голос, що припадає на даму реальність. При тім не треба гадати, що міщаньский бровар є підприємством виключно ческим. Чехи викупили вправді значну частину тих реальностий, але виключними властителями бровару ще не суть. Тепер повстає при помочи гроший „Läderbank-у" і ще одного прускго банку згадане висше акцийне товариство, котре хоче 80 реальностий чи властиво пивоварских прав викупити, а при дальших 70 реальностях тілько уділів, щоби могло мати рішучий вплив на збірний голос їх властителів. Вартість реальности з таким правом оцінює ся в Пільзні пересічно на 300.000 корон, отже на викупно більшости треба би бодай 45 до 60 міліонів. Той капітал має бути зібраний випущенєм акций за 47 і пів міліона корон та обліґаций за 12 і пів міліона корон. Річ природна, що та акция дуже не подобала ся Чехам, котрі загрозили, що на випадок випертя їх із співвластителів того бровару, заложать при помочи „Zivnostensk-ого bank-у" новий бровар в Пільзні, чисто ческий. Нині міщаньский бровар належить до найбільших того рода підприємств в Европі. Продукує він річно 800.000 гектолітрів пива, а єго технічні уладження вистарчать навіть на продукцию одного міліона гектолітрів. Чистий зиск бровару виносив послідного року, по призначеню близько півтора міліона на ріжні цілі, ще 5,302.000 корон. Вартість належачих до него ґрунтів оцінено на 25 міліонів, а вартість будинків на 12 і пів міліона корон.

Телеґрами.

Християнія 17 липня. Король Гакон виїде в понеділок до Берґен, де стрітить ся з німецким цісарем Вільгельмом.

Льондон 17 липня. Король Едвард удасть ся коло 12 серпня до Мариєнбаду.

Льондон 17 липня. Кореспондент Times-а доносить з Тегерану, що провідники бахтіярів Сіпахдар в Сердар-Ахсад заявили, що ні один з них не хоче бути шахом. Вибір нового шаха завесить від волі народу.

Тегеран 17 липня. Драґомани посольств анґлійского і російского удали ся вчера перед полуднем до парляменту, аби довідати ся, яка судьба жде бриґаду перских козаків. Провідники ворохобників заявили, що бриґада може задержати оружиє і також Ляхов може полишити ся, але бриґада буде безпосередно піддана міністрови війни і злучена з иншим войском. Буде утворене провізоричне правительство, в котрого склад війде Сіпахдар. — Російске войско прибуло вчера рано до Касвіну, але імовірно зараз звідси відійде, бо єго присутність в Тегерані непотрібна.

Льондон 17 липня. З Тегерану доносять сюди, що борби на улицях міста перестали, столиця єсть в руках конституціоністів. Офіцири войск шаха, вповнивши ся, що їх житю не грозить небезпечність, піддали ся революционістам і примусили до того також російских офіцирів з вимком полковника Ляхова. Міскі базарі будуть нині отверті. Населенє з одушевленєм приймає бахтіярів. Як зачувати, шах під охороною російских войск виїде на провінцию.

Ціна збіжа у Львові.

дня 16 липня:

Ціна в коронах за 50 кільо у Львові.			
Пшениця	14·20	до	14·50
Жито	9·70	до	10·—
Овес	10·30	до	10·50
Ячмінь пашний	8·40	до	9·—
Ячмінь броварний	—·—	до	—·—
Ріпак	—·—	до	—·—
Льнянка	—·—	до	—·—
Горох до вареня	10·—	до	11·25
Вика	—·—	до	—·—
Бобик	7·50	до	8·—
Гречка	—·—	до	—·—
Кукурудза нова	—·—	до	—·—
Хміль за 56 кільо	—·—	до	—·—
Конюшина червона	75·—	до	85·—
Конюшина біла	40·—	до	60·—
Конюшина шведска	75·—	до	85·—
Тимотка	34·—	до	38·—

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий.**

ОГОЛОШЕНЯ.

КНИЖКИ

на нагороди пильности.

Книжки рускі а також і польскі апробовані Вис. ц. к. Радою шкільною можна замовляти в рускім Товаристві педаґоґічнім улиця Сикстуска ч. 47, в книгарни Наук. Товариства ім. Шевченка у Львові Ринок ч. 10 і в склепі Тов—а Взаїмної помочи учительскої в Коломиї (Народ. Дім) і у всїх книгарнях в краю.

I. Образкові книжочки для дїтий.

Дїтвора, опр. 1 К.
Зьвірята домашні, опр. 80 с.
Приятелї дїтий, опр. 1·20 К.
Ах, яке хороше, опр. 2 К.
Для розривки, опр. 1·20 К.
Око в око 1 К.
Крізь трав килими 1 К.
З Царства зьвірів, опр. 1·50 К.
Лїтною порою, опр. 150 К.
Дїточі вигадки опр. 1·50 К.
Від весни до весни, опр. 2 К.
Веселий сьвіт 60 с.
Дикі зьвірята в образках і віршах, 60 с.
Книжочка Стефунї 60 с.
Мамин дарунок 60 с.
Приятелї чоловіка 60 с.
Татів дарунок 60 с.

II. Ілюстровані байки та оповіданя.

Казки народні, ч. I. і II. бр. по 50 с., опр. 70 с.
Казки народні, ч. I. і II. разом опр. 1·30 К.
Мірон: Пригоди Дон Кіхота, бр. 80 с., опр. 1·10 К.
Казки братів Ґрімів, бр. 50 с., опр. 70 с.
Др. М. Пачовский: Народні думи, ч. I. бр 40 с., опр. 60 с.
Др. М. Пачовский: Народні думи, ч. II. бр. 55 с., опр, 80 с.
Др. М. Пачовский: Народні думи, ч. I. і II. разом опр. 1·30 К.
Ґете-Франко: Лис Микита, трете нове видане бр. 1 К, опр. 1·30 К.
Робінзон великий ілюстр., бр. 1·80 К, опр. 2·20 К.
Житє і слава Тараса Шевченка, образок сценічний, бр. 30 с.
Калитовский: Подорож сьв. Николая, драматична гра, бр. 20 с.
Ілля Кокорудз: Спомини з Атен з ілюст. бр. 1·80 К, опр. 2·10 К.
Свен Гедін: Крізь пустинї Азиї. ч. I. бр. 1 К, опр. 1·30 К.
Свен Гедін: Крізь пустинї Азиї ч. II. бр. 1 К, опр. 1·30 К.
Свен Генін: Крізь пустинї Азиї, ч. III. бр. 1 К, опр. 1·30 К.
Свен Гедів: Крізь пустинї Азиї, ч. IV. бр. 2 К, опр. 2·30 К.
Билина про Ілию Муромця і єго славні подвиги, бр. 16 с.

III. Книжки для шкільної молодїжи і для народу.

Молитвенник народний, нове розширене видане по 50, 70 с. і 1 К.
Китиця желань, нове розширене видане, бр. 40 с., опр. 60 с.
Т. Шевченко: Кобзар для дїтий, (друге попр. видане) бр. 30 с.
Гордієнко: Картагинцї і Римляне, бр. 40 с., опр. 60 с.
Мальота: Без родини, нове видане, бр. 80 с., опр. 1·10 К.
Днїпрова-Чайка, Коза-Дереза (дїточа оперетка) 1 К.
Др. О. Макарушка: Короткий огляд руско-українського письменства від XI.—XVIII. столїтя, бр. 40 с., опр. 60 с.
Тарас Шевченко: Кобзар, бр. 2 К, опр. 2·50 К, опр. в пол. 2·70 К.
Др. Ів. Франко: Коли ще зьвірі говорили, бр. 80 с., опр. 1·10 К.
В. Лебедова: Малі герої, бр. 50 с., опр. 70 с.
Ів. Спілка: На чужинї, бр. 40 с., опр. 60 с.
О. Катренко: Оповіданя, бр. 40 с., опр. 60 с.
Василь В—р: Подорож до краю лїлипутів, бр. 50 с., опр. 70 сот.
А. Кримский: Переклади, бр. 40 с., опр. 60 с.
Образки з історії України-Руси, бр. 50 сот.
Стефан Пятка: На прічках, бр. 30 с., опр. 50 с.
Марта Борецка, трете видане, бр. 50 с., опр. 70 сот.
Гр. А. Толстой: Казки, бр. 40 с., опр. 60 с.
О. Кониский: Поеми, бр. 30 с., опр. 50 с.
М. Вовчок: Інститутка, бр. 40 с., опр. 60 с.
Дивні пригоди Комаха Санґвіна, бр. 48 сот.
Малий сьпіваник, бр. 20 с., опр. 34 с.
Клявдия Лукашевич: Серед цьвітів, ком. в 2. діях, бр. 14 с., опр. 30 с.
Е. Ярошиньска: Друга китичка для малих дівчат, бр. 20 с., опр. 40 с.
Шекспір в повістках, бр. 30 с., опр. 50 с.
Королевский: Дві могилї, бр. 18 с., опр. 32 с.
Анґлїйскі казки, бр. 24 с., опр. 40 с.
Е. Ярошиньска: Повістки, бр. 24 с., опр. 40 с.
Віра Лебедова: Мами, бр. 20 с.
Др. І. Франко: Абу Казимові капцї, бр. 60 с., опр. 90 с.
Збиточник Ґумфрі (з анґлїйского), бр. 70 сот., опр. 1 К.
Робінзон великий, бр. 1·50 К, опр. 1·80 К.
А. Глїбів: Байки, бр. 10 с.
Істория куска хлїба (з французского), бр. 50 с., опр. 70 с.
Збірка оповідань, бр. 40 с., опр. 60 с.
Кіплїнґ: В Джунґлях, бр. 1 К, опр. 1·30 К.
К. Гриневичева: Леґенди і оповіданя, бр. 30 сот., опр. 50 с.
І. Б. Двоножний зьвір, бр. 40 с., опр. 60 сот.
За Амічісом, переклав В. Шухевич: Записки школяря, бр. 40 с., опр. 70 с.
Джонатан Свіфт: Подорож Ґулївера до краю великанів, бр. 50 с., опр. 70 с.
Е. Ярошиньска: Заповіт (збірка оповідань), бр. 30 с., опр. 50 сот.
Уличник (з французского, перекл. А. Крушельницкий), бр. 1·10 К, опр. 1·40 К.
В. Чайченко: Олеся, бр. 10 с.
О. Федькович: Вибір поезий, додаток до ч. 24. „Дзвінка".
„Дзвінок", брошуровані річники по 4 К.
„Дзвінок" „ „ з р. 1906 і 1907 по 6 К.
Японьскі казки, бр. 30 с.
Сору Кру, бр. 30 с., опр. 50 с.

З друкарнї В. Ловиньского під зарядом І. Надопяда. (Телефона ч. 527).